

Borůvka, Otakar: Other works

Otakar Borůvka

Karel Dušl

Naše věda XXVII, 1950, 117-118

Persistent URL: <http://dml.cz/dmlcz/500223>

Terms of use:

Institute of Mathematics of the Academy of Sciences of the Czech Republic provides access to digitized documents strictly for personal use. Each copy of any part of this document must contain these *Terms of use*.

This paper has been digitized, optimized for electronic delivery and stamped with digital signature within the project *DML-CZ: The Czech Digital Mathematics Library* <http://project.dml.cz>

příspěvatel „Archy“ a „Našince“, pokoušise obnovit Vychodilovu „Hlídku“, pečlivě vydává a do anthologií sestavuje památky literatury barokní a katolické vůbec a horlivě se věnuje obdobím, která přivábila jeho zájem s jakousi obětavostí i mučednickou. Vytváří si svůj typ studií, svůj sloh a své pojetí, které vychází ze světového názoru, na kterém Bitnar zdůrazňuje neproměnnost a jednotnost. Výsledky jsou často přípravné práce, základy pro díla jiných, nepodávají vždy závěrečných klasifikačních soudů, zejména proto ne, že odůvodnění pramení z Bitnarova nadšení a nenavazuje na souvislost s bádáním jiných, neboť jej zaměstnává především úkol prospět katolické literatuře, vytvořit její vlastní literární historii. Pokusíme se ještě definovat tento literárně historický katolicismus Bitnarův ještě přesněji.

Obsažené dílo Bitnarovo zachytil nejlépe několika studii *Bedřich Slavík*, vykreslil Bitnarovu účast v „Arše“ a v „Našinci“. „*Poselství*“ (almanach olomoucké umělecké družiny z r. 1938) obsahuje vypsání Bitnarova života a činnosti velmi podrobně a konečně dva příspěvky *Bedřicha Slavíka* v „*Lidové demokracii*“ podávají stručný, ale informující obraz Bitnarova díla.

Bitnar jako literární historik má některé rysy společné s někdejší tak zvanou moravskou kritikou, ke které se skupina literátů kolem časopisu *Bitnarem* redigovaných neb vydávaných nebo mu i jinak blízkých dovedla přátelsky přihlásit (*Jan Kárník*). Tak jako *Leander Čech* poslušen kdysi výzvy *Masarykovy* referuje o naukových spisech literárně vědných (cizích) a ohlíží se i po základech domácího původu a zastaví se u *Fr. Palackého*, tak Bitnar rozbírá *Eistrovy* „*Prinzipien der Literaturwissenschaft*“ a shodně se s *Čechem* v názoru, že je nutno znát základy *Poetiky Palackého* a vydává je tedy v *Čechově* úpravě a se svými poznámkami v *Archivu literárním*.

Úsilí poznat pravou a jistou metodu provází Bitnara celým životem, jeví se i ve výběru knih a vede konečně

i k pokusům pracovním. Vědecké šetření postupuje metodou statisticky přísnou a studenou a v studiu motivů a básnických obrazů přibližuje se nejmodernějším školám své doby.

Bitnarovo katolictví je vášnivé, zmocňuje se celé bytosti a poskytuje mu i vodítka, jak chápati katolicitu jinde. Nutno hodnotit veškeré literární dění s hlediska katolického, objeví se tak roztroušené katolické prvky v díle *Sládkově*, *Zeyerově*, *Karáskově*, *Březinově* i *Bezručově*, ale dojde se i k definici umělecké katolicity: básník je tehdy katolickým, je-li katolictvím proniknut beze zbytku a umělcem jen tehdy, když není nutno cokoliv slevit na úrovni díla.

Bádání takto pojaté přehodnocuje určitá období: opravuje soud o středověku, *Miloš Marten* stává se Bitnarovi i proto zvlášť milým, že porozuměl středověku, stejně tak mocně odmítá *Machara*, který mu neporozuměl.

Bitnar cítí se doma v podněbí barokní doby, s láskou studuje její literární i umělecké památky, široce i hluboce hrouží se do literatury cizí i domácí, významné pro toto období. Ve snaze postavit baroko na místo zasloužené bojuje někdy s pokorou, jindy s nadšením za svět svého srdce. Přitom staví obětavě základy i pro jiné, snáší množství materiálu a výpisků ve své knihovně, poklad, který budoucnost ocení uznale, byť i kriticky. Byl bojovníkem, protivníkem, ale i spolupracovníkem, jistě jeden z pilných dělníků na vinici *Páně*.*)

Josef Moravec

V Bratislavě zemřel dne 30. listopadu 1948 smluvní profesor matematiky při přírodovědecké fakultě Slov. univ. RTDr. **KAREL DUSL**. Narodil se 29. května 1884 v Berouně v Čechách. Studoval na střední škole v Rakovnicích a na vysokých školách

*) Literatura: „*Poselství*“ (Almanach k 25. výročí Družiny literární a umělecké, Olomouc 1938); *B. Slavík*, V. Bitnar, zvl. otisk z *Archy* 1934; *Týž*, V. Bitnar, ibid. 1935; *Týž*, Za V. Bitnarem (v *Lidové demokracii* 1948, 15, a 17. října). „*Naše věda*“ se často obírala Bitnarovými pracemi: XVI, 193, 201, 208; XVIII, 236, 308; XIX, 264, 279; XX, 271; XXI, 14, 242 až 252; XXII, 136; 154; XXIII, 66.

v Praze a v Paříži matematiku a fyziku. Od r. 1931 byl mimořádným a od r. 1936 řádným profesorem matematiky na vysoké škole speciálních nauk při technice v Praze. Od r. 1946 působil v Bratislavě.

Duslův vědecký odkaz obsahuje na padesát prací, z nichž je několik knih, které většinou vznikly z autorovy učitelské činnosti a jsou jejím obrazem. Nejvýznamnějším dílem je „**Úvod do nauky o thetafunkcích**“ (Praha 1919), jež vedle pozdějších Lerchových Eliptických funkcí zůstává jedinou českou knihou v tomto oboru. „**Úvod do vektorového počtu**“ (Praha 1923) je stručnou učebnicí určenou hlavně pro posluchače vysokých škol. Z Duslových přednášek na vysoké škole vznikly knihy a skripta „**Vybrané části z analýzy**“ (Praha 1934), „**Diferenciální geometrie**“ (Praha 1935) a „**Základy matematiky**“ (Praha 1937), jež jsou studijními pomůckami pro posluchače pojištěné matematiky, zeměměřického inženýrství a vysoké školy obchodní. Rovněž knížka „**Přehled teorie funkcí jedné komplexní proměnné**“ (Praha 1941) je míněna především jako příručka pojištěným technikům, strojním inženýrům a elektrotechnikům (viz *Naši vědu*, XXII, 1943, str. 33). Elementárního rázu je kniha „**O algebraických rovnicích a nižších funkcích transcendentních**“ (Praha 1926), která obsahuje autorovy přednášky vysokoškolského kursu pro vzdělání kandidátů učitelství na školách měšťanských. Drobnější vědecké práce Duslovy jednají o themech z různých oborů matematiky a jsou uveřejněny většinou v *Časopise pro pěstování matematiky a fyziky*, počínajíc ročníkem 50 (1921).

Prof. Dusl byl mimořádným členem Král. české společnosti nauk a do r. 1939 chevalier de la Légion d'honneur. Brázda, kterou vyoral na poli učitelské práce, zůstane u nás dlouho patrná. O. Borůvka

EMILIAN TROLDA se narodil 3. června 1871 v Praze. Byl synem hlavního pokladníka hlavní zemské pokladny. Bydlili Na úvoze, studoval na

malostranském gymnasiu. Dosáhl doktorátu na právnické fakultě Karlovy university. Stal se konceptním praktikantem u pražského místodržitelství a v této funkci odešel do Blatné. Průměrná kariéra rakouského úředníka politické správy vedla ho pak do Žamberka, odtud do Příbramě, Pardubic a r. 1920 nazpět do Prahy k Zemskému úřadu. R. 1935 odešel na odpočinek jako ministerský rada a dne 28. listopadu 1949 zemřel v jičínské nemocnici po úrazu, který si přivodil v Lomnici n. P. zlomením stehenního krčku.

Prostý život muže, jenž zůstal ve světě sám, byl ozářen jedinou velikou láskou, hudbou. Základních znalostí v klavírní hře i theorii nabyl u soukromé učitelky Marie Ambrožové-Folbergrové, která byla dcerou Führova žáka Jana Folbergra, varhaníka v Loretě a na Strahově, potom ředitele kůru na Strahově a varhaníka u sv. Víta, sestrou Bedřicha Folbergra, jenž nastoupil po otci na Strahově a v Loretě, i praemonstráta P. Štěpána Folbergra, rovněž dobrého hudebníka. Prvá Troldova učitelka byla také činná skladatelsky, jak svědčí několik polek a kvapíků, vydaných v Praze někdy kolem 1870. Značné nadání jejího žáka se obrátilo jiným směrem. Již jako gymnasista nabyt zručnosti ve hře na varhany a úspěšně ji uplatňoval v hradčanských a malostranských chrámech. Vlastní píli si osvojil slušné znalosti theoretické. Prohluboval je v době universitních studií návštěvou přednášek Steckrových na české a Adlerových na německé universitě. V muzikantském ovzduší blatenském, jehož ráz tehdy určoval horlivý cecilián Josef Tadra, rozvinuly se Troldovy schopnosti po stránce theoretické i praktické a od prvých let žamberského pobytu se konečně soustředily k oboru, v němž zaujal potom Trolda jedno z nejčestnějších míst v naší hudební vědě: k historickému výzkumu české hudby od druhé polovice 16. až do konce 18. století se zvláštním zřením k době barokní a raného klasicismu.

Neměl soustavné akademické prů-